

References

1. Colorado Agricultural Statistics. — www.nass.usda.gov/co
2. Pritchett J., Johnson K., Seitzinger A., Thilmany D., Pendell D. DEMOGRAPHICS, PRODUCTION CHARACTERISTICS AND FINANCIAL PERFORMANCE EXECUTIVE SUMMARY: A COMPARISON OF LOW-SALES, MEDIUM-SALES, AND LARGE FAMILY FARM OPERATIONS IN THE UNITED STATES // Production and Farm Management Report. — December 2011. — <http://dare.colostate.edu/pubs>
3. WHY ARE FARMS GETTING LARGER? THE CASE OF THE U.S. James M. MacDonald United States Department of Agriculture (USDA), Economic Research Service, Washington D.C Halle, 28. bis 30. September 2011

УДК 657.1

Ковач С.І., к.е.н.,

доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК
(ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана)

МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОБІЗНЕСУ

АНОТАЦІЯ. У статті з'ясовано сутність методів податкового планування та їх застосування на підприємствах агробізнесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: податкове планування, метод, підприємство, агробізнес.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями Податкове планування є найвищою формою реалізації податкової політики підприємства і передбачає розробку господарських рішень з урахуванням оптимізації податкових платежів на законній основі. Реалізується податкове планування за допомогою застосування методів податкового планування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Серед останніх досліджень в галузі податкового планування та його методів варто відмітити напрацювання таких вчених, як І.Б.Атаманенко, Ю.Б.Іванов, А.І.Крисоватий, А.Я.Кізима, В.В.Карпова, Н.І.Федишин, та інших науковців.

Формування мети і завдання дослідження. Метою дослідження є з'ясування сутності методів податкового планування та їх застосування на підприємствах агробізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В науковій та професійній літературі не сформувався єдиний підхід щодо класифікації методів податкового планування та їх сутності.

Сутність одного з підходів полягає в тому, що «податкове планування розділяють на зовнішнє та внутрішнє; відповідно до цього поділу пропонується поділ методів податкового планування»; вказаний підхід викладений в праці Атаманенко І.Б. [1]. До зовнішнього податкового планування автором віднесено такі методи: заміна податкового суб'єкта, зміна виду діяльності, зміна податкової юрисдикції. Внутрішнє податкове планування на думку Атаманенко І.Б., реалізується за допомогою загальних і спеціальних методів. Серед загальних зокрема виділяються вибір облікової політики, розробка контрактних схем, використання оборотних коштів, пільг та інших податкових звільнень; серед спеціальних методів виокремлено методи зміни відносин, розділення відхилень, відтермінування податкових платежів, прямого скорочення об'єкта оподаткування. При чому автором не обґрунтовано власне зміст зовнішнього і внутрішнього податкового планування, а також поділ методів на загальні та спеціальні. Також перелік вказаних методів пропонується доповнити методом колективного договору.

Такі науковці, як Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова, Н.І. Федішин методи податкового планування поділяють на дві групи: загальні та спеціальні. До загальних методів відносять такі: розрахунково-аналітичний, нормативний, мікробалансів, графо-аналітичних залежностей, матрично-балансовий, статистичні, економіко-математичного моделювання; до спеціальних методів відносять методи: заміни відносин, розподілу відносин, відстрочення податкового платежу, делегування податків структурі-сателіту, використання офшорів, пільгового суб'єкта господарювання, використання облікової політики [2; 3, с. 392; 4, с. 8]. Відмінність між загальними та спеціальними методами планування полягає в тому що «до загальних методів можна віднести методи, характерні для внутріфірмового планування підприємства в цілому й податкового планування як його складової, до спеціальних методів — методи, що використовуються виключно в податковому плануванні підприємства при розробці проектів податкового планування» [2].

Якщо з'ясувати сутність методів податкового планування за Атаманенко І.Б. та спеціальних методів останнього з підходів, то можна дійти висновку, що за різною назвою деяких методів криється один і той же метод, тобто в деякій мірі властива понятійна

плутанина. Так, наприклад, метод розділення відхилень по суті ідентичний методу розподілу відносин.

Ще один метод виділяє В.Карпова в своїх останніх дослідженнях з питань податкової оптимізації та податкового планування. Це метод використання переваг міжнародних договорів [5, с.24].

Методи податкового планування та їх сутність в межах цих двох підходів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЇХ СУТНІСТЬ

Сутність методу податкового планування	Назва методу податкового планування	
	І.Б.Атаманенко	Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова
Метод заміни відносин полягає в заміні операції, що передбачає обтяжливе оподаткування, на операцію з аналогічною метою, але з більш пільговим порядком оподаткування	Метод заміни відносин	Метод заміни відносин
Базується на методі заміни відносин. В методі розподілу відносин замінюється або частина господарської операції замість операції в цілому, або одна господарська операція поділяється на кілька частин	Метод розділення відхилень	Метод розподілу відносин
Дозволяє перенести момент виникнення об'єкта оподаткування на наступні податкові періоди	Метод відтермінування податкового платежу	Метод відстрочення податкового платежу
Полягає в передачі сплати податкових платежів спеціально створеним структурам, діяльність яких спрямована на зменшення фіскального податкового тиску на основне підприємство	-	Метод делегування податків структурі-сателіту
Під методом використання офшору розуміють сукупність методів, що використовують в своїй основі перенесення об'єкта оподаткування в так звані країни з низько податковою юрисдикцією	Метод зміни податкової юрисдикції	Метод використання офшорів
Полягає в скороченні об'єкта оподаткування підприємства шляхом вибору спеціальної організаційно-правової основи суб'єкта господарювання з пільговим режимом оподаткування	Метод використання оборотних коштів, пільг та інших податкових звільнень	Метод пільгового суб'єкта господарювання

Сутність методу податкового планування	Назва методу податкового планування	
	І.Б.Атаманенко	Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова
Полягає в розробці варіанта облікової політики, спрямованого на оптимізацію податкових платежів підприємства	Метод вибору облікової політики	Метод використання облікової політики
Має на меті зниження розміру об'єкта, який підлягає оподаткуванню, або заміну цього об'єкта іншим, оподатковуваним нижчим податком або неоподатковуваним податком взагалі. Об'єктом можуть бути як господарські операції, так і оподатковуване податками майно, причому скорочення не повинно мати негативного впливу на господарську діяльність підприємства	Метод прямого скорочення об'єкта оподаткування	-
Припускає перехід на здійснення таких видів діяльності, які оподатковуються меншою мірою порівняно з тими, які здійснювалися	Метод зміни виду діяльності	-
Контрактна схема дає змогу оптимізувати податковий режим під час здійснення конкретної операції. Йдеться, по-перше, про використання платником податків в контрактах чітких і ясних формулювань, а не прийнятих типових; по-друге, про використання кількох договорів, що забезпечують одну операцію. і витрат фінансових і товарних потоків.	Метод розробки контрактних схем	
Забезпечує можливість оптимізувати оподаткування на підприємстві, особливо в частині адміністрування податку на доходи фізичних осіб	Метод колективного договору	
Полягає в тому, що з резидентом країни, що ратифікувала Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування, оформляється договір, як правило на отримання пасивних доходів, по відношенню до яких Конвенцією передбачений пільговий порядок оподаткування	-	Метод використання переваг міжнародних договорів

Організаційно-правові форми господарювання юридичних осіб в Україні у сфері агробізнесу нині найрізноманітніші — від фермерських господарств до великих підприємницьких структур, таких як агрохолдинги.

І звісно, застосовувані ними методи податкового планування будуть різними. Як слушно зауважує Єлісєєв А., в організаційній структурі великих підприємницьких структур формуються спеціальні відділи податкового планування, до складу цих підрозділів (груп або відділів) включають «фінансистів, які розробляють схеми податкового планування і оцінюють їхню можливу ефективність; бухгалтерів — аналізують можливість відтворення таких схем у бухгалтерському обліку відповідно до норм чинного податкового законодавства і положень (стандартів) бухгалтерського обліку; юристів — готують необхідні документи для оформлення і виконання угод, а також аналізують схеми податкового планування з точки зору їх правової захищеності з урахуванням норм податків, фінансового, господарського, цивільного і міжнародного права» [6].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Отже, за результатами дослідження можна дійти висновку про можливість застосування широкого кола методів податкового планування на підприємствах агробізнесу.

Бібліографічний список

1. Атаманенко І.Б. Ефективність методів податкового планування — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Logistyka/2010_669/48.pdf
2. Податковий менеджмент: [Навч. посіб.] / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізима, В.В. Карпова. — К.: Знання, 2008. — 525 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.infolibrary.com.ua/books-text-9850.html>
3. Федішин Н.І. Методи податкового планування суб'єктів господарювання / Н.І. Федішин // Бухгалтерський облік і аудит. — 2011. — С. 392—394. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18204/1/225-Fedyshyn-392-394.pdf>
4. Карпова В.В. Формування системи податкового планування на підприємстві: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / В. В. Карпова. — Х., 2005. — 20 с.
5. Карпова В. Податкова оптимізація: основні принципи. / В.Карпова // Бухгалтерія. — 2016. — № 39 — С. 20 — 24.
6. Єлісєєв А. Організація податкового планування на підприємстві. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: http://www.vlasnasprava.info/ua/business_az/how_to_grow/taxation.html?_m=publications&_t=rec&id=474&s=print.